

רשות העתיקות	מס' הנוהל 19.11	נוהל: עבודה במערות ובמבנים החשודים כנגועים במזיקים	
	מס' קודם 17.4		
	עמוד 1 מתוך 3	תאריך תחולה 06/09/04	מהדורה 2

האחראי לביצוע הנוהל: מנהל האתר, קב"ט

מטרת הנוהל: איתור וטיפול במערות ומבנים נטושים החשודים בהמצאות מזיקים לפני כניסת בני אדם לעבודה.

הגדרות

קצין ביטחון ובטיחות (להלן: קב"ט) – אחראי מנהלית על כל ענייני הבטיחות ברשות.
מנהל אתר – מנהל החפירה הרשום ככזה ברשיון החפירה שהוצא על ידי רשות העתיקות או מנהל אתר בפרויקט שימור.
חברת ההדברה – חברת הדברה שמבצעת שירות ארצי להדברה למען רשות העתיקות.
מזיקים – פשפשים וקרציות המצויים במערה או במבנה וביניהם "קרצית המערות" הגורמת לקדחת המערות.

כללי:

1. רשות העתיקות כחלק מעבודתה השוטפת באתרים ארכיאולוגיים נדרשת לכניסה ועבודה במערות ומבנים נטושים.
2. במערות ובמבנים נטושים קיימת אפשרות להמצאות מזיקים שונים כפשפשים וקרציות וביניהם קרציות נושאות מחלת "קדחת המערות".
3. נוהל זה ינחה את מנהל האתר כיצד לנהוג על מנת לאתר מראש את המקומות עם סבירות למזיקים וכיצד לטפל בהם.
4. נוהל זה אינו מטפל בהיבטי בטיחות לכניסה למערה ומבנה נטוש, אלא רק בהיבט המזיקים. תחומי בטיחות נוספים בכניסה למערה נמצאים בנוהל "כניסה למקומות מוקפים".

1. המטרה

איתור וטיפול במערות ומבנים נטושים החשודים בהמצאות מזיקים לפני כניסת בני אדם לעבודה.

2. השיטה

- 2.1 בעת פתיחת חפירה יוכן סקר סיכונים על ידי מנהל האתר כפי שמפורט בנוהל 19.7 - פתיחת חפירה ארכיאולוגית ונוהל פתיחת אתר שימור.
- 2.2 בסקר הסיכונים יצוין קיומם של מערות ו/או מבנים נטושים.
- 2.3 מערה או מבנה נטוש ששימשו מקום מסתור ומגורים לבעלי חיים, חשודים באופן מיידי כמכילים מזיקים. סימנים כגון: קוצי דרבן, גללים, שיירי פרווה וכדו' מעידים על פעילות בעלי חיים במקום.
- 2.4 יש להחשיד מערות שנתגלו לאחר פתיחת החפירה ושפתחם היה נגיש לבעלי חיים בלבד.
- 2.5 במידה וישנם מערה ו/או מבנה נטוש חשוד יש לסמנו בשילוט, בכל כניסה אפשרית, ולמנוע כניסת בני אדם למקום עד לסיום הטיפול בו.
- 2.6 מנהל האתר יזמין באמצעות הקב"ט את חברת ההדברה על מנת שתבצע הדברה במקום.

כותב הנוהל: עמיחי ראובן, קב"ט רשות העתיקות
 מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות
 חתימת כותב הנוהל: _____
 חתימת מאשר הנוהל: _____

תאריך אישור 06/09/03

רשות העתיקות	מס' הנוהל 19.11	נוהל: עבודה במערות ובמבנים החשודים כנגועים במזיקים	
	מס' קודם 17.4		
	עמוד 2 מתוך 3	תאריך תחולה 06/09/04	מהדורה 2

2.7 קרציות ופשפשים אינם סובלים אור. על כן מומלץ (במידת האפשר) לפתוח את תקרת המערה עם כלי מכני וחישוב מקסימום שכבת אדמה מפני השטח ללא מגע אדם. פעולה זו אינה במקום הדברה אלא בנוסף לה.

3. ההדברה

- 3.1 ההדברה תבוצע אך ורק על ידי מדביר מוסמך שנשלח מטעם הקב"ט.
 3.2 לאחר הריסוס יש לאטום כל הכניסות האפשריות למקום ביריעות ניילון.
 3.3 יש לשלט בשלטי אזהרה ולמנוע כניסת בני אדם ל 48 שעות לפחות או יותר על פי הוראת המדביר.
 3.4 לאחר ההדברה ישאיר המדביר את מספר הטלפון שלו אצל מנהל החפירה לביורורים ושאלות.
 3.5 לאחר סיום 48 השעות יש להסיר את יריעות הניילון ולאווור במשך 24 שעות לפחות או יותר על פי הוראת המדביר.

4. כניסה לאחר הדברה

- 4.1 לאחר ההדברה ואווור המקום ניתן להיכנס למקום ולנהוג על פי ההנחיות הבאות:
 4.1.1 יש ללבוש בגדים ארוכים, כפפות ולהכניס את המכנסיים לגרביים.
 4.1.2 יש למרוח בחומר דוחה יתושים את מירב האזורים החשופים בגוף.
 4.1.3 יש להימנע משיבה ושכיבה במערה שלא לצורך חפירה ועבודה.
 4.2 במידה ולנכנסים למקום שעבר הדברה וישנן תופעות כגון: כאבי ראש, בחילות וכדו', יש לצאת מייד מהמערה ולהתייעץ עם המדביר. כניסה מחודשת למערה רק באישור הקב"ט.
 4.3 במידה ויש תופעות גירוד ועקיצה בקרב העובדים במקום יש להפסיק מייד ולדווח לקב"ט.
 4.4 לאחר היציאה מהמערה יש לבדוק את הגוף כולו (לחזור על הפעולה ביסודיות בבית) ולחפש עקיצות של קרציות. חשוב מאוד להדריך את העובדים בכל הקשור לנושא לפני כניסתם למערות ולהזכיר להם לדווח למנהל החפירה ו/או למנהלן אם מצאו סימני עקיצה או סימני התפתחות מחלה.
 4.5 באם עובד שנעקץ מפתח סימני חום לאחר מספר ימים יש לפנותו לבית החולים ולומר לרופאים שקיים חשד להדבקות בקדחת מערות. ישנו טיפול תרופתי מונע לחשד להדבקות בקדחת המערות. לשם כך יש להדגיש בפני הרופאים את החשד, לשם כך ניתן להיעזר במנהל האתר ו/או בקב"ט.

5. מנהלות

- 5.1 ההזמנה לחברת ההדברה תעשה דרך משרד הקב"ט או באישורו.
 5.2 חובה על מנהל האתר או המנהלן להימצא באתר בצמוד לעבודת המדביר.
 5.3 יש לחתום על תעודת המשלוח ולציין את מספר הפרויקט.
 5.4 על המדביר להשאיר אישור על ההדברה, על אישור זה יש לכתוב את זיהוי המבנה או המערה ולתייקו בתיק הבטיחות של האתר.

כותב הנוהל: עמיחי ראובן, קב"ט רשות העתיקות
 חתימת כותב הנוהל: _____
 מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות
 חתימת מאשר הנוהל: _____

תאריך אישור 06/09/03

רשות העתיקות	מס' הנוהל 19.11	נוהל: עבודה במערות ובמבנים החשודים כנגועים במזיקים	
	מס' קודם 17.4		
	עמוד 3 מתוך 3	תאריך תחולה 06/09/04	מהדורה 2

5.5 במידה ועובד נדבק במחלה יש לדווח ולמלא טופס תאונת עבודה.

_____	חתימת כותב הנוהל:	_____	חתימת כותב הנוהל:
_____	חתימת מאשר הנוהל:	_____	חתימת מאשר הנוהל:
תאריך אישור 06/09/03			